

NÂNG CAO NĂNG LỰC CẠNH TRANH NGÀNH TÔM XUẤT KHẨU Ở VIỆT NAM

Improving export competitiveness of the shrimp industry in Vietnam

NGUYỄN VIỆT ANH

Nghiên cứu tập trung phân tích năng lực cạnh tranh ngành tôm xuất khẩu ở Việt Nam trong những năm 1998 - 2022 theo các tiêu chí là kim ngạch xuất khẩu, thị phần và chỉ số lợi thế so sánh biểu lộ (RCA). Kết quả cho thấy, năng lực cạnh tranh xuất khẩu của ngành tôm tương đối tốt, tuy vậy ngành xuất khẩu tôm cũng gặp nhiều khó khăn, thách thức, từ đó nghiên cứu đề xuất một số hàm ý chính sách nhằm nâng cao năng lực cạnh tranh xuất khẩu ngành trong tương lai.

Từ khóa: năng lực cạnh tranh, xuất khẩu, ngành tôm, Việt Nam.

This study analyzes the export competitiveness of the shrimp industry in Vietnam from 1998 to 2022 according to three criteria: export turnover, market share, and the index of revealed comparative advantage. The results suggest that the industry's export competitiveness is relatively good; however, the shrimp export industry also faces many difficulties and challenges. From these findings, this study proposes several policy implications to improve the industry's export competitiveness in the future.

Keywords: competitiveness, export, shrimp industry, Vietnam.

1. Đặt vấn đề

Hiện nay có rất nhiều nghiên cứu về năng lực cạnh tranh, cả về lý luận lẫn thực tiễn. Tuy vậy, đối với nghiên cứu về năng lực cạnh tranh xuất khẩu ngành, có nhiều quan điểm khác nhau. Một số nghiên cứu như Balassa và Noland (1989) đã đưa ra chỉ tiêu đo lường năng lực cạnh tranh quốc gia của một ngành - chỉ số lợi thế so sánh hiển thị (RCA - reveal comparative advantage). RCA được nhiều nước và tổ chức quốc tế sử dụng làm chỉ tiêu lợi thế cơ bản để đánh giá năng lực cạnh tranh xuất khẩu của một ngành nào đó như Lamy và cộng sự (2003), Kathusia (2013) hay Islam và Siddique (2014). Ở Việt Nam, cũng đã có nhiều nghiên cứu sử dụng chỉ số này để phân tích ở nhiều lĩnh vực như Võ Minh Sang và Đỗ Văn Xê (2017), Đỗ

Thị Thu Thủy và cộng sự (2017), Vũ Diệp Anh (2020)...

Ngoài ra Fetscherin và cộng sự (2009) đã đo lường năng lực cạnh tranh xuất khẩu của các ngành kinh tế Trung Quốc dựa trên các tiêu chí như mức độ chuyên môn hóa của ngành, tăng trưởng của ngành và hệ số xuất khẩu tương đối của ngành; hay nghiên cứu của Han và cộng sự (2014) đã xây dựng chỉ số đánh giá năng lực cạnh tranh ngành với chỉ tiêu về xuất khẩu gồm bốn tiêu chí, đó là: (1) hệ số giá trị gia tăng của ngành trong GDP, năng suất lao động của ngành; (2) tỷ trọng doanh thu của ngành trong tổng giá trị sản xuất quốc gia và hệ số sản phẩm xuất khẩu; (3) hệ số đổi mới tài sản cố định và hệ số sản phẩm mới;

Nguyễn Việt Anh, ThS., Viện Kinh tế Việt Nam.